

Motion till riksdagen 2013/14:Ju318

av Désirée Pethrus (KD)

Förbjud tvångs- och barnäktenskap

Förslag till riksdagsbeslut

1. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i motionen om att regeringen bör se över möjligheten att inkomma med förslag till lagändringar i enlighet med vad som anförs i utredningen Stärkt skydd mot tvångsäktenskap och barnäktenskap (SOU 2012:35).
2. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i motionen om att regeringen bör verka för införandet av hårdare straffskallor för alla former av våld och förtryck med hedersförtecken.

Motivering

FN:s befolkningsfond räknar i rapporten End Child Marriage med att över 14 miljoner flickor under 18 år blir bortgifta varje år. Problemet har inte minskat utan snarare förvärrats. Vi hör om länder som fortfarande föreslår nya lagändringar i syfte att kunna gifta bort allt yngre flickor. Ofta gifts de bort med långt äldre män, och flickorna har inte något att säga till om.

Sverige har en restriktiv lagstiftning, men även här finns problematiken levande bland många unga människor. Ungdomsstyrelsen uppger att 8 500 svenska barn hyser oro över att bli bortgifta, mot sin vilja, och inte får välja partner. Att inte låta barn vara barn, att förneka unga kvinnor möjligheten att själva välja sin livspartner, innebär i allt väsentligt att man berövar flickor och pojkar och unga kvinnor deras grundläggande fri- och rättigheter – att man berövar dem deras värdighet.

Att både barnäktenskap och tvångsgifte står i strid med internationella riktlinjer och (normativ) lagstiftning råder inga tvivel om. Både FN:s allmänna deklaration om de mänskliga rättigheterna, FN:s barnkonvention och Europeiska konventionen angående skydd för de mänskliga rättigheterna och de grundläggande friheterna är mycket tydliga på punkten att äktenskap endast kan ingås av myndiga personer (i de flesta stater 18 år) som ger sitt fulla sam-

Fel! Okänt namn på

tycke. Även FN:s generalförsamling liksom Europaparlamentet har tydligt tagit avstånd från såväl barnäktenskap som tvångsgifte.

Svensk lagstiftning är inget undantag i fördömandet av strikt olagliga samt forcerade äktenskapsformer. Men även om ett giltigt äktenskap i Sverige kräver godkännande av en behörig vigselförrättare liksom de båda myndiga makarnas närvaro och samtycke, ger vissa kryphål möjlighet att kringgå det gällande regelverket. I synnerhet gäller detta så kallade fullmaktsäktenskap, som ingås genom ombud och utan den ena eller båda parternas samtycke eller närvaro.

I syfte att öka kunskapen om tvångsäktenskap och barnäktenskap samt att föreslå lagstiftning och andra åtgärder för att stärka skyddet mot sådana äktenskap gav regeringen under våren 2010 justitierådet Göran Lambertz i uppdrag att leda utredningen Stärkt skydd mot tvångsäktenskap och barnäktenskap (SOU 2012:35). Betänkandet, som överlämnades till regeringen den 24 maj 2012, föreslår bland annat en kriminalisering av, liksom borttagen dispens för, barnäktenskap, införande av en särskild straffbestämmelse om tvångsäktenskap som ska kunna leda till fängelse i upp till två år och skärpta krav gällande vigselrätt för trossamfund.

Alla former av dispensmöjlighet för barn att gifta sig bör tas bort, fullmaktsäktenskap som ingås mot den ena eller båda parternas vilja ska underkännas. Äktenskap som ingåtts i utlandet där den ena parten är underårig ska underkännas. Hänvisning till sedvänjor och lagstiftning i andra länder får inte vara överordnat skyddet för unga flickor och pojkar som bor i Sverige. Och polis, skola och sociala myndigheter måste samordna sitt arbete för att skydda unga som lever under hot att giftas bort mot sin vilja.

I några uppmärksammade fall har flickor/kvinnor vid flygterminaler, där de enskilt fått gå in för kroppsvisitering, kunnat larma och meddela att de är på väg att sändas iväg för tvångsgifte. De ser till att ha metallföremål på sig som ska ge dem möjlighet att vara enskilt med en tjänsteman i säkerhetskontrollen. Därför är det viktigt att det finns information för personal som i sina olika myndighetsutövningar kan hjälpa utsatta personer.

Sedan justitierådet Göran Lambertz utredning kom till för snart ett och ett halvt år sedan har inga förslag till lagar presenterats. I april 2012 utsåg regeringen dock en nationell samordnare när det gäller arbetet mot våld i nära relationer, innefattande även hedersrelaterat våld. Syftet är att samla och stödja myndigheterna. Det är bra. Men det är också viktigt att regeringen återkommer med lagförslag i enlighet med vad som anförs i den aktuella utredningen om barnäktenskap och tvångsgifte. Regeringen bör också verka för införandet av hårdare straffskalor för alla former av våld och förtryck med hedersförtecken.

Stockholm den 2 oktober 2013

Désirée Pethrus (KD)